

Türk Tabipleri Birliği

Turkish Medical Association

BASIN AÇIKLAMASI

ELBİSTAN SU KAYNAKLI SALGINI

SALGININ GELİŐMESİ

Salgın, 28 ağustos 2016 tarihinde Elbistan'da 15-20 bin kişinin bulantı, kusma, hafif ateş ve ishal şikâyetleriyle, hastanelere başvurusuyla başlamıştır. Alınan bilgiye göre hastalık hafif seyretmektedir ve şimdiye kadar ölen olmamıştır. Alınan son bilgilere göre 29 Ağustos itibarı ile hastanelere başvurular durmuştur.

100 000 nüfuslu ilçede 20 000 kişinin birden hastalanması ancak su şebekesine kanalizasyon karışması ile mümkün olabilir. Nitekim Maraş Büyükşehir Belediye Başkanı ve Sağlık Bakanlığının demeçleri de şebeke suyunu işaret etmektedir.

Sağlık Bakanlığının 29.08.2016 tarihinde yaptığı açıklamaya göre salgın yapan etken norovirüstür. Bu etken ülkemizde daha önce de su kaynaklı salgınlar yapmıştır.

SALGININ OLASI NEDENİ

Kentlerimizin çoğunda kanalizasyon ve su şebekesi alt yapısı yetersizdir. Belediyeler pahalı olan bu yatırımlar yerine park, müze vb üst yapı çalışmalarına öncelik vermektedirler. Su borularının toprak altında kalmalarının bir süresi vardır. Borunun plastik, demir, çimento olmasına göre bu süre 30-50 yıl arasında değişir. Ancak bu süre dolduktan sonra borular önce eklenti yerlerinden, sonra da diğer yerlerden su sızdırmaya başlar. Nitekim Ankara, İstanbul gibi kentlerde depodan pompalanan suyun yaklaşık yarısı dışarı sızmaktadır. Herhangi bir su kesilmesinde boruda oluşan negatif basınçla bu sefer aynı deliklerden etraftaki sıvıları ve başka maddeleri de içeri alınmakta ve sular tekrar verildiğinde pis sular evlere dağılmaktadır.

Su şebekesi aynı zamanda suyun deposundan veya kaynağından da kirlenebilir. İlk kurulduğunda etrafı temiz olan su kuyusu veya su kaynağı pınar suyu daha sonra inşa edilen binalarla veya çöplük, kanalizasyon vb. tesislerle kirlenebilmekte ve kaynağa kirlilik sızmaktadır.

Belediyeler su kaynağını ve şebekesini temiz tutmakla sorumludurlar. En ufak bir kirlenme odağı yok edilir, tamiratlar yapılır, şebeke yenilemeleri gerçekleştirilir. Bütün bunların yanında, bir önlem olarak da suların devamlı klorlanması gerekmektedir.

Sağlık örgütü suları sıklıkla denetler. Suyun klorunu ölçer, suya karışma olup olmadığını numuneler olarak araştırır, bir aksama varsa belediyeyi uyarır.

Elbistan'daki su kaynaklı salgınsa ya sağlık örgütünün suları yeterince denetleyip belediyeyi uyardıysa da belediyenin yukarıda belirtilen görevlerini ve klorlamayı yerine getirmemesinden kaynaklanmaktadır. Elbistan'ın suyunun klorlanmasından Kahraman Maraş Büyükşehir Belediyesinin sorumlu olması önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bulaşmanın 27 Ağustosta

olması büyük ihtimaldir. Bu tarihte su kaynağı, şebeke veya depodaki, klorlamadaki bir arıza, şiddetli yağmur, bir tamirat, su kaynağı ve şebekeye yakın bir inşaat salgın nedeni olarak incelenmelidir.

SALGIN KONTROLÜ

Salgın hızını yitirmiştir. Ancak hem şimdi, hem sonrası için mutlaka içme suyunun nasıl ve nereden kirlendiği bulunup aksaklık giderilmelidir. İçme suyu yanında kullanma suyunun da temiz olması gerekmektedir. Klorlama güçlü olarak devam etmelidir. Vatandaş suyunu ya kaynatıp içmeli veya şişe suyu içmelidir. Su sıkıntısı çekilen mahallere tankerlerle klorlu su dağıtılabilir. Varsa, karasinek mücadelesi yapılmalıdır

Sağlık örgütü ise suların bakteriyolojik veya kimyasal olarak temizliğini denetlemeli, sık aralarla bütün şebekeden klor ölçümü yapmalıdır.

Norovirüs genelde orta ve hafif şiddette bir hastalık meydana getirir, 2-3 günde kendiliğinden geçer, çoğunlukla hastane tedavisi gerektirmez. Hastalar bol sıvı almalıdırlar. Ancak yaşlılar, çocuklar ve zaten bir hastalığı olan kişilerde elektrolit kaybı ve dehidratasyona dikkat edilmelidir. Hastalığın antibiyotik veya başka bir ilaçla tedavisi yoktur.

İçme suyunun kirlenmesinin kontrol alınması salgının kontrol altına alındığı anlamına gelmemektedir. Çünkü salgına neden olan norovirus, kişiden kişiye temasla yayılmaya devam etme potansiyeli güçlü bir etkidir.

ELBİSTANLILAR NE YAPMALI?

Hastalık yaygındır. Hemen her evde bir hasta vardır. Norovirüs hastalığının sadece sudan değil, hasta insanlardan, onların dışkı ve kusmuklarından, kirli yüzeylerden de bulaştığı bilinmektedir. Hastalar iyileştikten sonra da 2-3 hafta boyunca dışkılarından virüs salgılamaya devam ederler.

Bu yüzden hastaların iyileştikten sonraki 1-2 güne kadar ayrı tutulmaları ve daha sonraları da temizliğe çok dikkat etmeleri uygun olur. Hastaların dışkıları ve kusmukları el dokunmadan, eldiven kullanarak yok edilmelidir.

Suyun temizliği sağlanmadan çeşmeden akan su ile bardak tabak veya çiğ yenen sebze, meyve yıkanmamalıdır. Yiyeceklerin, bardak ve tabakların, mutfak yüzeylerinin veya kirlendiğinden şüphe edilen yüzeylerin eczaneden alınabilecek klor tabletleri veya 10 defa sulandırılmış çamaşır suyu ile dezenfekte edilmeleri uygundur. Yiyecek hazırlarken temizliğe özen gösterilmelidir. Hastaların iyileştikten 1-2 gün sonrasına kadar yiyecek hazırlaması sakıncalı olabilir. Herkes tualete gittikten sonra, yiyecek hazırlamadan önce ve hastaların kirli eşyalarına dokunduktan sonra ellerini su ve sabunla iyice yıkamalıdır.

Daha sonra benzer bir salgınla karşılaşmamak için Elbistanlılar belediyelerini denetlemeli, uyarmalı, sağlıklı su ve gıda tükettiklerinden emin olmalıdırlar.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ **HALK SAĞLIĞI KOLU**